

УТВЪРЖДАВАМ:

МАРТИН ГЕОРГИЕВ
РЪКОВОДИТЕЛ НА УПРАВЛЯВАЩИЯ ОРГАН НА
ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТНА СВЪРЗАНОСТ“ 2021 – 2027 Г.

ПОЛИТИКА ЗА БОРБА С ИЗМАМИТЕ
по програма „Транспортна свързаност“ 2021 – 2027 г.

Въведение

Управляващият орган (УО) на Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027 г. (УО на ПТС) – дирекция „Координация на програми и проекти“ се ангажира да поддържа високи правни, етични и морални стандарти, да се придържа към принципите на почтеност, обективност и честност и желае да бъде възприеман като противопоставящ се на измамите и корупцията в начина, по който извършва своята дейност.

Целта на тази политика е насърчаване на култура, която оказва възпиращ ефект върху измамната дейност и улеснява предотвратяването и разкриването на измами. От всички служители на УО се очаква да споделят тази цел. За постигане на целта се изготвят процедури, които да спомогнат при разследването на съмнения за измами и свързани с измама престъпления и гарантират, че тези случаи се разглеждат своевременно и по подходящ начин.

Понятието „измама“ обичайно се използва за описване на широк кръг от нарушения, включително кражба, корупция, злоупотреба, подкуп, фалшифициране, представяне неверни данни, тайни споразумения, изпиране на пари и укриване на съществени факти. Това често включва използването на измама с цел лично облагодетелстване, облагодетелстване на свързано лице или трета страна, или загуба за друго лице – умисълът е основният елемент, който отличава измамите от нередностите. Измамата не само има потенциално или реално финансово изражение, но може да доведе и до увреждане на репутацията на организацията, отговаряща за ефективното, икономично и ефикасно управление на финансовите средства. Това е от особено значение за всяка публична организация, която отговаря за управлението на средствата от Европейския съюз.

Корупцията е злоупотреба с власт за лична изгода.

С цел превенция, ограничаване на риска от измамни действия със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове и повишаване на осведомеността на всички лица, УО е оповестил на интернет сайта си легалните определения за понятията „сигнал за нередност“, „нередност“, „съмнение за измама“ и „измама“, като също така публично е оповестил реда за подаване на сигнали за нередности/съмнение за измами/измами. УО е предоставил възможност на всички лица да подават сигнали за нередности/съмнение за измами/измами, включително анонимни такива.

В Процедурния наръчник на УО на ПТС е описана процедурата за разкриване на конфликт на интереси.

Съгласно чл. 61, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 конфликт на интереси е налице, когато безпристрастното и обективното упражняване на официалните функции на едно лице е опорочено по причини, свързани със семейството, емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически или други интереси, споделяни например с кандидат или получател на средства от Европейския съюз. Съответният национален орган гарантира, че се предприемат всички допълнителни подходящи действия в съответствие с приложимото право.

Описанието на обстоятелствата, които могат да бъдат счети за действителен, потенциален или привиден конфликт на интереси се основава на определението, посочено в чл. 61, пар. 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 1046 от 2018 на Европейския парламент и на Съвета. Определението за конфликт на интереси за целите на изразходването и управлението на бюджета на ЕС е както следва:

„1. Финансовите участници по смисъла на глава 4 от настоящия дял и другите лица, включително националните органи на всяко равнище, участващи в изпълнението на бюджета при условията на пряко, непряко и споделено управление, включително в подготвителните действия, в одита или в контрола, не предприемат никакви действия, които могат да поставят собствените им интереси в конфликт с тези на Съюза. Те предприемат също така подходящи мерки за предотвратяване на конфликт на интереси във функциите, за които носят отговорност, и за справяне със ситуации, които обективно могат да бъдат възприети като конфликт на интереси.

2. Когато има риск от конфликт на интереси с участието на служител на национален орган, съответното лице отнася въпроса до своя пряк ръководител. Когато подобен риск съществува за служители, за които се прилага Правилникът за персонала, съответното лице отнася въпроса до съответния оправомощен разпоредител с бюджетни кредити. Съответният пряк ръководител или оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити потвърждава писмено дали е установен конфликт на интереси. В случай на установяване на конфликт на интереси органът по назначаването или съответният национален орган вземат необходимите мерки съответното лице да прекрати всякаква дейност по този въпрос. Съответният оправомощен разпоредител с бюджетни кредити или съответният национален орган гарантира, че се предприемат всички допълнителни подходящи действия в съответствие с приложимото право.

3. За целите на параграф 1 конфликт на интереси съществува, когато безпристрастното и обективно упражняване на функциите на финансов участник или друго лице, посочено в параграф 1, е опорочено по причини, свързани със семейния и емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически интерес или всякакъв друг пряк или косвен личен интерес.“

С оглед изпълнение на задълженията на Управляващите органи на програмите, финансирани с европейски средства, посочени в чл.74, пар. 1, буква „в“ от Регламент (ЕС) № 1060/2021 на Европейския парламент и на Съвета всички служители на УО на ПТС, които участват в подготовката, изпълнението и управлението на програмата е необходимо да

подписват декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 61, пар. 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 1046 от 2018 на Европейския парламент и на Съвета.

Декларация за липса на конфликт на интереси се подписва и от служители на министерството, определени за членове на звена за изпълнение/управление на проекти, финансирани със средства от ЕС по програмата.

Служителите на бенефициентите по ПТС, които участват в изпълнението и управлението на проекти, финансирани по ПТС, следва също да попълнят декларации за липса на конфликт на интереси, по смисъла на чл. 61, параграф 3 от Регламент /ЕС, Евратом/ № 1046 от 2018 г.

Отговорности

- В рамките на УО на ПТС, отговорността за управлението на риска от измами и корупция се делегира на отдел „Управление на риска“, който носи отговорността за:
 - извършване, с помощта на екип за оценка на риска, на редовен преглед на риска от измами;
 - установяване на ефективна политика за борба с измамите и план за ответни мерки срещу измамите;
 - осигуряване на осведоменост относно измамите, корупция и конфликт на интереси;
 - осигуряване на обучение за персонала;
 - гарантиране на незабавното насочване от страна на УО на разследванията към компетентните разследващи органи.
- Отговорните за осъществяването на/управляващите различни процеси в рамките на УО са отговорни за текущото управление на риска от измами и изпълнението на плановете за действие, както е отбелязано в оценката на рисковете от измами и по специално за:
 - съществуването на адекватна система за вътрешен контрол в рамките на тяхната сфера на компетентност;
 - Предотвратяване и докладване на съмнения за измами;
 - Осигуряване на надлежна проверка и прилагане на превантивни мерки, предприети в случай на съмнение за измама;
 - Предприемане на коригиращи мерки, включително административни наказания, когато е уместно.

Докладване на измами

УО на ПТС е въвел процедури за докладване на измами както на вътрешно равнище, така и пред Европейската служба за борба с измамите. В съответствие с член 325 (1) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) държавите-членки са длъжни да предприемат действия за борба с измамите и всяка незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. УО на ПТС представя информация на Дирекция АФКОС с цел изготвяне на ежегоден доклад пред Европейската комисия на национално ниво относно предприетите мерки за борба с измамите от УО, в изпълнение на член 325 (5) от Договора за функциониране на ЕС.

С Решение на Комисията 1999/352/ЕО е създадена Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ). Правомощията на ОЛАФ и водените от нея разследвания са уредени в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември

2013 година относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета.

Службата е натоварена с отговорност за провеждане на административни разследвания в рамките на институциите, органите, службите и агенциите („вътрешни разследвания“) в областите, посочени в член 1 от Регламента. ОЛАФ упражнява правомощията за разследване на Комисията в съответствие със законодателството на ЕС и влезлите в сила споразумения с трети страни. Европейската служба за борба с измамите провежда своята дейност в тясно взаимодействие с Координационните служби за борба с измамите – АФКОС на държавите-членки (Anti-Fraud Co-ordination Service – AFCOS), с които осъществява ефективно сътрудничество и обмен на информация, включително информация от оперативен характер, като по този начин осигурява в рамките на Съюза единоредност и координация на борбата с измамите и нередностите.

Службата установява и поддържа тесни отношения и с Европейската прокуратура, създадена в рамките на засилено сътрудничество с Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета. Наред с посочените задължения в чл. 325 (1) от ДФЕС, в чл. 325 (2) се предвижда, държавите-членки да предприемат същите мерки за предотвратяване на измами, засягащи финансовите интереси на Съюза, каквито биха предприели при предотвратяване на измами, засягащи собствените им финансови интереси. В тази връзка Република България е приела и изпълнява Национална стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на ЕС.

Управляващият орган на ПТС анализира всеки постъпил сигнал за съмнение за измама. Сигнали, които съдържат информация за съмнение за измама се докладват на Ръководителя на УО, като се уведомява и началника на отдел „Управление на риска“ и се изпращат на компетентните органи за извършване на проверка.

В УО са разписани и се прилагат процедури по възстановяване от бенефициентите на дължими средства по установени нередности по чл. 73, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (включително съмнения за измами).

За всяка регистрирана нередност се изготвя уведомление в ИСУН 2020, а на всеки три месеца в годината УО докладва установените нередности и съмнения за измама до дирекция АФКОС.

Във връзка с инициативата на Европейската комисията за въвеждане на електронното докладване на нередности, е въведена Системата за управление на нередности (IMS) при докладване на нередности в разходната част от бюджета на ЕС до ОЛАФ.

Всички доклади се разглеждат при най-строга поверителност и в съответствие със Закона за защита на личните данни. Информацията за случаи, по които са налични данни за престъпления от общ характер, се обработва при спазване на изискванията на чл. 198, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс.

Служителите, които докладват нередности или съмнения за измама, са защитени от репресии, съгласно разпоредбите на **Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения**, обн., ДВ, бр. 11 от 2.02.2023 г., в сила от 4.05.2023 г., изм. и доп., бр. 65 от 28.07.2023 г.

Мерки за борба с измамите

УО е въвел ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите въз основа на задълбочена оценка на риска от измами.

УО използва ИТ-инструменти за разкриване на рискови операции (напр. ARACHNE, правно-информационни системи, регистър Булстат, Търговски регистър и други общодостъпни и надеждни източници) и гарантира, че персоналът е осведомен относно рисковете от измами и е преминал обучение във връзка с борбата с измамите. Въведени са механизми за прилагане на ИТ-инструменти за разкриване на рискови ситуации.

УО извършва своевременен преглед на всички случаи на съмнения за измама и действително възникнали измами с оглед подобряване на системата за вътрешно управление и контрол.

УО е въвел процедура за оповестяване на ситуации на конфликт на интереси.

УО е въвел механизъм за осъществяване на оперативно сътрудничество на национално ниво, а също и с ОЛАФ, Европейската комисия и партньори на европейско и международно ниво.

УО е въвел стратегия за изграждане на култура за борба с измамите и механизъм за проследяване.

УО се ангажира да:

- Разкрива и предотвратява измами, корупция и конфликт на интереси, засягащи управлението на средствата от Европейския съюз;
- насърчава високи правни, етични и морални норми, за да се гарантира целостта, обективността и честността в системите за управление и контрол по отношение на средствата, предоставени от бюджета на Европейския съюз;
- обръща специално внимание на риска от измами и корупция, които биха могли да засегнат финансовите интереси на Европейския съюз, чрез създаване на екип от експерти за борба с измамите. Екипът за борба с измамите/Служителите по нередности следва да отговаря за установяването и оценката на риска от измами, за създаването на ефективен план за реагиране и за осигуряването на информираност и обучение на служителите на УО относно измамите;
- изпълнява плана за действие за борба с измамите, по-специално като гарантира, че съществува подходяща система за вътрешен контрол, предотвратява и разкрива измамите, осигурява надлежна грижа и прилага предпазни мерки в случай на съмнение за измами, предприема корективни мерки, включително и административни санкции в конкретни случаи;
- прилага процедури за докладване на измами както на вътрешно, така и на външно ниво, като спазва принципа за поверителност и осигурява защита на лицата, подаващи сигнали за нередности;
- осъществява сътрудничество със сертифициращия орган, одитния орган, АФКОС, Европейската служба за борба с измамите и съдебните органи в случай на съмнения за измами;

- изпълнява политика на нулева толерантност към измамите и корупцията чрез подходящи политики и въведена стабилна система за контрол.

Заключение

Измамите могат да имат множество различни проявления. УО е възприел политика на нулева толерантност към измамите и корупцията и е въвел стройна система за контрол, която има за цел да предотвратява и открива, доколкото това е практически възможно, извършването на измами и да отстранява въздействието им, ако настъпят.

Тази политика и всички съответни процедури и стратегии към нея се въвеждат с одобрението на Ръководителя на Управляващия орган, който се ангажира същите да бъдат обект на проактивен преглед и актуализация.